

Obsah

	ÚVODEM	7
I.	MEZOPOTÁMIE — ZEMĚ MEZI DVĚMA ŘEKAMI	13
	Zeměpisná poloha. Eufrat a Tigris — životní tepny země. Městská sídliště. Zavodňovací zařízení. Nepříznivé stránky mezopotamské přírody	
II.	OSÍDLENÍ MEZOPOTAMSKÉ OBLASTI	21
	Původní obyvatelstvo — Sumerický problém. Předsumerské osídlení. Vztah Sumerů k semitským Akkadům. Semité i Ne-semité zápolí o Mezopotámii. Arabové v Mezopotámii; vzniká Irák	
III.	HISTORICKÝ VÝVOJ STAROVĚKÉ MEZOPOTÁMIE	27
	Chronologické problémy. Z mezopotamské prehistorie. Počátky dějin Sumeru. Před-sargonské období prvních dynastií. Nástup Semitů: dynastie Sargona I. Sumerská renesance: 3. dynastie urská. Doba starobabylónská: Cham-murabi. Doba středobabylónská: Kasité. Asýrie: její moc a pád. Doba novobabylónská. Mezopotámie pod cizí nadvládou	
IV.	ARCHEOLOGOVÉ ZKOUMAJÍ UMĚLÁ NÁVRŠÍ (TELLY)	44
	První objevy v Asýrii. Zájem archeologie o Sumer. Objevy metropolí: Babylón a Aššur. Z okrajových oblastí. Objevy B. Hrozného na Předním východě	
V.	KLÍČ KE KLÍNOPISNÝM PRAMENŮM	57
	Na čem se psalo. Jak vypadala hliněná tabulka. Klínové písmo. Rozluštění klínového písma. Přínos asyriologického bádání	
VI.	USPOŘÁDÁNÍ VLÁDNÍ MOCI V MEZOPOTÁMII	68
	Vznik a rozvoj občin. Počátky sumerského vládního ústrojí. Sumerské chrámy a správa jejich majetku. První příznaky despotismu. Despotismus babylónských vladařů. Postavení prvních asyrských vladařů. Despotis-	

mus asyrských panovníků. Odluka novobabylónských vladařů od chrámu. Legitimita mezopotamských vladařů. Ženy na mezopotamském trůnu

- VII. TŘÍDNÍ DIFERENCIACE A STAVOVSKÉ ROZVRSTVENÍ MEZOPOTAMSKÉ SPOLEČNOSTI 80
 Třída nesvobodných — otroci. Podstata mezopotamského otroctví. Otrokové známky. Ceny otroků. Propuštění na svobodu. Soudobé názory na otroctví. Vládnoucí třída plnoprávných občanů (avilové). Hlavní rysy stavovského rozvrstvení. Muškénové
- VIII. ZEMĚDĚLSTVÍ A CHOV DOBYTKA 90
 Přírodní podmínky. Polní hospodářství. Hlavní obilniny. Zahradnictví: ovocnářství a zelinářství. Dobytek a domácí zvířectvo. Osel a kůň. Honba a rybolov. Právní úprava zemědělství
- IX. MEZI ŘEMESLEM A UMĚNÍM 101
 Hlavní materiál: hlína a rákos. Zpracování zemědělských produktů. Kamenictví. Metalurgie. Stavitelství. K organizaci řemesla
- X. OBCHOD A ÚVĚR 111
 Rozvoj mezopotamského obchodu. Stříbro jako všeobecný ekvivalent. Regulace cen; nejstarší ceníky. Trhové smlouvy. Postavení kupce. Počátky obchodního práva. Úvěr a jeho úprava. Zajištění úvěru
- XI. SVĚT MEZOPOTAMSKÝCH NÁBOŽENSKÝCH PŘEDSTAV 119
 Matriarchální zemědělský kult. Vznik mezopotamského panteonu. Hlavní božstva a jejich společenská funkce. První příznaky odklonu od víry. Význam chrámů. Chrátmové slavnosti. Kněžstvo
- XII. ZÁKONODÁRNÁ DÍLA MEZOPOTAMSKÁ 127
 Obyčejové právo. Reformy Urukaginovy. Ur-nammu a jeho zákony. Sumerské „rodinné zákony“. Právní sbírka z Ešnunny. Zákony Lipit- Ištara. Zákonodárné dílo Chammurabiho. Charakter Chammurabiho zákonů. Správní nařízení. Fragmenty novobabylónských zákonů. Asyrské zákonodárství
- XIII. MANŽELSTVÍ A RODINA 137
 Právní postavení muže a ženy. Uzavření manželství. Manželství mezi příslušníky různých tříd. Zánik manželství. Otcovská moc. Adopce. Dědická posloupnost

XIV.	OD KREVNÍ MSTY K TRESTNÍ PRAVOMOCI STÁTU	146
	Krevní msta a princip odvety. Princip viny. Třídní charakter trestního práva. Trest smrti. Tělesné tresty. Tresty na svobodě. Tresty na majetku. Tresty na cti. Trestní řízení	
XV.	PRVNÍ PROJEVY VZDĚLANOSTI	154
	Mezopotamské školství. Archívy a knihovny. Slovníky a mluvnice. Počty a měřictví. Míry. Kalendář. Základy astronomie. Zeměpisné znalosti. Lékařství. Počátky chemie	
XVI.	PAMÁTKY MEZOPOTAMSKÉHO PÍSEMNICTVÍ	165
	Rozvoj sumerské a akkadské literární tvorby. Hymny. Modlitby. Nářky. Báje a eposy. Sumerské předlohy biblických vyprávění. Sestup Inanny do podsvětí. Motiv lásky. Epos o Gilgamešovi. Eposy o Adapovi, Etanovi a jiných recích. Skladby didaktické a filosofické	
	ZÁVĚREM	179
	VYSVĚTLIVKY	182
	LITERATURA	186
	PRAMENY POUŽITÉ PRO PEROKRESBY	195
	PRAMENY POUŽITÉ PRO FOTOGRAFICKÉ PŘÍLOHY	196
	REJSTŘÍK JMENNÝ	197
	REJSTŘÍK VĚCNÝ A KULTURNÍ	203
	OBRAZOVÁ ČÁST: 1 — 50 a 5 mapek v textu, I — XXXII na křídových přílohách	

Obrázek na obálce:

Lidská hlava okřídleného býka — kamenného kolosa u vstupní brány Sargonova paláce v Dūr-Šarrukinu (dnešním Chorsabadu). Výška kolosa 3,70 m. Louvre, Paříž.